

AKADEMIA MUZYCZNA IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO W POZNANIU

Przedmiot:	Kontrapunkt	Punkty ECTS:	5
Koordinator przedmiotu:	Jerzy Zieleniak	Ilość godzin:	120
Wydział:	Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Wokalistyki, Teorii Muzyki i Edukacji Artystycznej	Rodzaj zajęć:	wyklad/ćwiczenia
Instytut:	Kompozycji i Teorii Muzyki	Forma studiów:	stacjonarne
Kierunek:	Kompozycja, Teoria Muzyki	Profil studiów:	ogólnoakademicki
Specjalność:	Kompozycja, Teoria Muzyki	Język:	polski
Poziom studiów	Studia I stopnia	Status przedmiotu:	obowiązkowy
Umiejscowienie w planie studiów:			
Semestr I:	30 godzin, kol., 1 ECTS	Semestr II:	30 godzin, kol., 1 ECTS
Semestr III:	30 godzin, kol., 1 ECTS	Semestr IV:	30 godzin, egzamin, 2 ECTS
Semestr V:		Semestr VI:	
Semestr VII:		Semestr VIII	

Prowadzący zajęcia	wykladowca Jerzy Zieleniak
Cele i założenia przedmiotu	Zajęcia z przedmiotu „Kontrapunkt” mają za zadanie: 1. zapoznanie studentów z pojęciami, formami i gatunkami występującymi w muzyce polifonicznej; 2. zapoznanie studentów z praktycznym stosowaniem technik kontrapunktycznych, w tym również w muzyce współczesnej oraz rozrywkowej i jazzowej; 3. kształcenie umiejętności analizowania wzrokowego i słuchowego utworów polifonicznych; 4. rozbudzenie inwencji twórczej; nauka tworzenia muzyki w oparciu o określone techniki kontrapunktyczne oraz założenia formalne i stylistyczne.
Wymagania wstępne	Studenci powinni posiadać umiejętność swobodnego czytania i pisania nut, podstawową znajomość zasad harmonii, wiadomości o formach, stylach i epokach muzycznych.

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU

Semestr I

Omówienie znaczeń pojęcia „kontrapunkt”. Sztuka kontrapunktyczna w ujęciu historycznym, rola kontrapunktu w muzyce polifonicznej i homofonicznej.

Zasady konstruowania melodii, jej typy i elementy składowe. Zależności interwałowe w melodii. Treść harmoniczna w melodii. Nauka pisania melodii.

Omówienie zasad prowadzenia kontrapunktu dwugłosowego. Treść harmoniczna dwugłosu i zależności interwałowe.

Omówienie gatunków kontrapunktycznych (1/1, 2/1, 3/1 itd.).

Tworzenie konstrukcji dwugłosowych wg zasad kontrapunktu swobodnego.

Omówienie pojęcia imitacji. Tworzenie swobodnych konstrukcji dwugłosowych opartych na imitacji.

Omówienie zasad konstrukcji inwencji dwugłosowych (na przykładzie Inwencji J.S.Bacha). Konstruowanie tematu do inwencji.

Tworzenie inwencji dwugłosowej do własnego, zaakceptowanego przez nauczyciela tematu.

Semestr II

Omówienie zasad tworzenia kontrapunktu trzygłosowego. Wyjaśnienie pojęcia "cantus firmus".

Tworzenie swobodnej konstrukcji trzygłosowej w oparciu o "cantus firmus".

Omówienie formy fugi na przykładzie wybranych fug J.S.Bacha. Dux, comes, odpowiedź realna i tonalna.

Pisanie fugi 3 – głosowej na fortepian.

Polifonia w muzyce wokalne. Fuga w muzyce wokalne i wokalnie-instrumentalne (przykłady).

Pisanie fugi 4 – głosowej na chór (zespół wokalny) i zespół instrumentalny.

Semestr III

Omówienie technik kanonicznych. Analiza kanonów z „*Wariacji Goldbergowskich*” J.S.Bacha. Głos uzupełniający w kanonie.

Pisanie kanonu dwugłosowego w oktawie (prymie) z głosem uzupełniającym.

Pisanie kanonu dwugłosowego w innym interwale niż oktawa (pryma) z głosem uzupełniającym.

Elementy faktury polifonicznej w muzyce homofonicznej (przykłady).

Pisanie utworu typu „aria instrumentalna” na 1 lub dwa instrumenty solowe i zespół instrumentalny (z basso continuo).

Semestr IV

Polifonia w utworach jednogłosowych (pseudo polifonia) i utworach na jeden instrument melodyczny (na przykładzie utworów na skrzypce/wiolonczelę solo J. S. Bacha)

Pisanie krótkiego utworu na solowy instrument melodyczny.

Elementy technik kontrapunktycznych w muzyce rozrywkowej i jazzowej (przykłady).

Aranżacja piosenki (standardu jazzowego) na głos solowy, instrument basowy (walking bass) i instrument harmoniczny.

Przykłady użycia technik kontrapunktycznych w muzyce współczesnej (atonalnej). Serializm.

Pisanie fugi atonalnej na orkiestrę.

Pisanie utworu polifonicznego (dowolna forma, dowolny aparat wykonawczy)

	Kod efektu uczenia się	EFEKTY UCZENIA SIĘ	Charakterystyka	
			II stopnia PRK	I stopnia PRK
W	KTM1_W02	dysponuje ogólną wiedzą dotyczącą podstawowych koncepcji, teorii i zasad, ujęć teoretycznych, paradygmatów badawczych oraz pojęć odpowiednich dla sztuki muzycznej w zakresie kompozycji, teorii muzyki i rytmiki, właściwych dla studiowanego kierunku	P6S_WG	P6U_W
	KTM1_W03	posiada świadomość kompleksowej i kontekstualnej natury twórczości muzycznej i jej historycznej zmienności	P6S_WG	P6U_W
	KTM1_W04	posiada uporządkowaną wiedzę o twórczości muzycznej w perspektywie historycznej, stylistycznej i systematycznej, odpowiednią dla studiowanego kierunku	P6S_WG	P6U_W
	KTM1_W05	zna podstawową terminologię muzyczną	P6S_WG	P6U_W
U	KTM1_U01	potrafi kreować i realizować indywidualne koncepcje artystyczne oraz dysponować umiejętnościami niezbędnymi do ich wyrażania	P6S_UW P6S_UU	P6U_U
	KTM1_U05	opanował efektywne techniki ćwiczenia kompetencji warsztatowych, umożliwiające ciągły rozwój poprzez samodzielną pracę	P6S_UU	P6U_U
	KTM1_U06	posiada podstawowe umiejętności w zakresie oceny dzieła muzycznego	P6S_UW P6S_UK	P6U_U
	KTM1_U07	posiada podstawowe umiejętności w zakresie słuchowego rozpoznawania materiału muzycznego, zapamiętywania go i operowania nim	P6S_UW	P6U_U
K	KTM1_K01	jest gotów gromadzenia, analizowania i interpretowania potrzebnych informacji	P6S_KK	P6U_K

Metody kształcenia	wykład problemowy wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień rozwiązywanie zadań artystycznych praca indywidualna praca z komputerem i programem do edycji nut prezentacja nagrań audio analiza zadań realizowanych samodzielnie praca zdalna

Metody weryfikacji efektów uczenia się	Wymagania końcowe – zaliczenie roku, forma oceny	Kod efektu uczenia się
	Kolokwium/egzamin ustny	KTM1_W02, KTM1_W03, KTM1_W04, KTM1_W05
	kontrola przygotowanych projektów (napisanych kompozycji)	KTM1_U01, KTM1_U05, KTM1_U06, KTM1_U07

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu	Warunki zaliczenia:	Zaliczenie przedmiotu uwarunkowane jest uczęszczaniem na zajęcia (kontrola obecności), osiągnięciem założonych efektów kształcenia w wymiarze minimum 50% oraz realizacją samodzielnie wykonanych zadań.
	Warunki egzaminu:	Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z przedmiotu oraz prezentacja wszystkich realizowanych w roku prac pisemnych. Warunkiem zdania egzaminu jest osiągnięcie założonych efektów kształcenia w wymiarze minimum 50% oraz sumarycznie pozytywna ocena przedstawionych zadań pisemnych. Ocena wyrażana jest w skali od 1 do 25 pkt. obowiązującej w AM w Poznaniu.

NAKŁAD PRACY STUDENTA	Ilość godzin:	Punkty ECTS:
Godziny realizowane przy udziale nauczyciela akademickiego	125	5
Ilość godzin samodzielnej pracy studenta	130	

Literatura podstawowa
1. J.S. Bach, Inwencje dwugłosowe; Wariacje Goldbergowskie; Das Wohltemperierte Klavier; Kunst der Fuge ; Musikalisches Opfer (wydania dowolne)   2. Kazimierz Sikorski, Kontrapunkt, Warszawa 1954   3. Jan Gawlas, Kontrapunkt, Warszawa 1979
Literatura uzupełniająca
1. Christopfer Wolff, Bach. Muzyk i uczony, Warszawa 2012   2. Stefan Rieger Glenn Gould czyli sztuka fugi, Gdańsk 2007   3. Józef Chomiński, Krystyna Wilkowska-Chomińska; Formy muzyczne; Warszawa 1987
Biblioteki wirtualne i zasoby on-line (opcjonalnie)
Strony internetowe z zasobami nutowymi (np. imslp.org) i nagraniami (spotify, youtube)